

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Sžso/20/2014
Identifikačné číslo spisu:	1012201644
Dátum vydania rozhodnutia:	25.11.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:1012201644.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: JUDr. Q. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom E., právne zastúpeného: Mgr. Ľubošom Jurčom, advokátom, so sídlom Pribinova 25, Bratislava, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom Ul. 29. augusta 8 a 10, Bratislava, o preskúmanie rozhodnutia žalovanej č. 29271-2/2012-BA zo dňa 16.07.2012, o odvolaní proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo dňa 12.12.2013, č. k. 1S/211/2012-90, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 12. decembra 2013, č. k. 1S/211/2012 - 90, z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie .

Odôvodnenie

Napadnutým rozsudkom č. k. 1S/211/2012-90 zo dňa 12.12.2013 Krajský súd v Bratislave zamietol žalobu o preskúmanie rozhodnutia žalovanej č. 29271-2/2012-BA zo dňa 16.07.2012 a žalobcovi náhradu trov konania nepriznal. Prvostupňovým správnym rozhodnutím č. 705-0200045312-GC09/12 z 13.04.2012 Sociálna poisťovňa, pobočka Bratislava, rozhodla, že žalobcovi dňom 07.12.2006 nezaniká dobrovoľné dôchodkové poistenie. Žalobou napadnutým rozhodnutím č. 29271-2/2012-BA zo dňa 16.07.2012 žalovaná ako odvolací správny orgán zamietla podané odvolanie a potvrdila rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočky Bratislava č. 705-0200045312-GC09/12 z 13.04.2012.

Krajský súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutia a postup žalovanej sú v súlade so zákonom. Považoval za nesporné, že žalobcovi na základe podanej prihlášky zo dňa 30.06.2006 vzniklo dňa 30.06.2006 dobrovoľné dôchodkové poistenie s určeným vymeriavacím základom 6.900 Sk. Spornou podľa žaloby bola otázka, či žalobcovi zaniklo dobrovoľné dôchodkové poistenie dňom 07.12.2006, na základe odhlášky (Registračného listu FO), podanej žalobcom podľa jeho tvrdenia dňa 07.12.2006, keď žalobca disponuje originálom odhlášky s prezenčnou pečiatkou Sociálnej poisťovne, pobočka Bratislava zo dňa 07.12.2006, a žalovaná na druhej strane tvrdí, že žalobca takú odhlášku z dobrovoľného dôchodkového poistenia nepodal, nikdy nebola pobočke Sociálnej poisťovne doručená a z toho dôvodu žalobcovi ani nemohlo dňom 07.12.2006 dobrovoľné dôchodkové poistenie zaniknúť; odhláška je na tlačive, ktoré bolo v platnosti od 01.07.2008 do 31.12.2008, a v tomto období bolo aj dostupné pre verejnosť. Žalovaná detailne uviedla rozdiely v tlačivách odhlášky, ktoré boli v platnosti 07.12.2006 a v období od 01.07.2008 do 31.12.2008. Podľa názoru krajského súdu je preto nemožné, aby žalobca dňa

07.12.2006 predložil pobočke Sociálnej poisťovne odhlášku na tlačivo, ktoré v tom čase ešte neexistovalo. V prospech žalovanej svedčí aj tá skutočnosť, že žalobca v podanom odvolaní voči rozhodnutiam Sociálnej poisťovne, pobočka Bratislava č. 700-0216180810-GC04/10 a č. 700-0216180910-GC04/10 a č. 700-0212080911-GC04/11 vôbec neuviedol, že by bol odhlášku z dobrovoľného dôchodkového poistenia niekedy podal. Túto skutočnosť uviedol až v návrhu na obnovu konania zo dňa 22.11.2011, v ktorom tvrdil, že odhlášku z dobrovoľného dôchodkového poistenia má, ale nevedel ju nájsť, pretože nemal svoje osobné veci k dispozícii z dôvodu rekonštrukcie bytu, a preto sa nevedel k tejto odhláške dostať. Podľa názoru krajského súdu, ak by žalobca skutočne podal odhlášku, bol by túto skutočnosť v odvolaní uviedol. K tlačivu odhlášky sa žalobca žiadnym spôsobom nevyjadril, aj keď bol súdom na pojednávaní dňa 12.12.2013 požiadaný o vysvetlenie, a ani na svoju obranu v tomto smere nič neuviedol. Tiež sa nevyjadril ku skutočnosti, že 07.12.2006, kedy mal predložiť predmetnú odhlášku, t. j. vo štvrtok, Sociálna poisťovňa, pobočka Bratislava nemala stránkový deň a teda klientské centrum (tzv. „okienko“) nebolo prístupné pre klientov. Z tohto dôvodu podľa názoru krajského súdu žalobca 07.12.2006 ani nemohol osobne pri „okienku“ odovzdať predmetnú odhlášku.

Podľa názoru krajského súdu žalobca nepreukázal, že by Sociálnej poisťovni, pobočka Bratislava doručil čestné prehlásenie prostredníctvom zamestnankyne dňa 21.04.2011 pri druhej osobnej návšteve. Zamestnankyňa, ktorá so žalobcom dňa 21.04.2011 prejednávala jeho dobrovoľné dôchodkové poistenie a vydané rozhodnutia uviedla, že nie je pravdou, že by sa so žalobcom stretla druhýkrát v ten istý deň a že by od neho prevzala čestné prehlásenie. Sociálna poisťovňa, pobočka Bratislava neeviduje žiadne také podanie žalobcu, ktoré mala prijať dňa 21.4.2011 s názvom čestné prehlásenie. Naviac krajský súd uviedol, že zákon č. 461/2003 Z. z. žalovanej neukladá povinnosť rozhodnúť na základe podaného čestného prehlásenia, dáva jej len možnosť pripustiť čestné vyhlásenie namiesto dôkazu.

Krajský súd vyslovil názor, že ak by sa odhláška žalobcu vinou žalovanej stratila, nemohlo by to byť na ťarchu žalobcu. Keďže však odhláška v čase jej podania, resp. tlačivo, na ktorom bola podaná, neexistovalo, nemohla byť ani reálne podaná. Mal preto za preukázané, že odhláška dňa 07.12.2006 podaná nebola a Sociálna poisťovňa, pobočka Bratislava rozhodla podľa názoru krajského súdu správne, keď vyslovila, že žalobcovi k tomuto dňu dobrovoľné dôchodkové poistenie nezaniklo.

S tvrdením žalovanej, že v rámci rozhodnutia žalovanej o obnove konania nebola táto oprávnená skúmať pravosť a hodnovernosť odhlášky, sa krajský súd stotožnil. Orgán, ktorý rozhoduje o povolení obnovy konania skúma len podmienky na povolenie obnovy, t. j. či návrh na obnovu konania bol podaný v lehote ustanovenej zákonom, a či nastala niektorá zo skutočností uvedených v ustanovení § 221 ods. 1 písm. a) - d) zákona č. 461/2003 Z. z. Po povolení obnovy konania v novom konaní bola povinná pred vydaním rozhodnutia túto odhlášku preskúmať a zistiť, či je skutočne dôvodom na zmenu pôvodného rozhodnutia.

Žalobca sa proti rozsudku krajského súdu v zákonnej lehote odvolal. Namietal, že súd prihliadol na ničím nepodloženú obranu žalovanej, založenú na tvrdení, že „tlačivo“, na ktorom bola podaná odhláška poistenia, bolo verejnosti k dispozícii až v období od 01.07.2008 do 31.12.2008, pričom žalovaná popisala rozdiely v kolónkach formulára, údajne platného v roku 2006 a v roku 2008, avšak formulár ako taký ostal nezmenený. Žalovaná neuviedla žiadny relevantný interný pokyn, internú smernicu prípadne iný individuálne záväzný právny akt, ktorý by bol záväzný pre všetkých zamestnancov žalovanej neprihliadať na iné tlačivá v rozhodnom období. Žalovaná nepredložila žiaden dôkaz o tom, že naozaj došlo ku zmene tlačív v rozhodnom období a že uvedené tlačivo naozaj nebolo k dispozícii občanom, ani o tom, ako sú prijímané tlačivá zamestnancami pobočiek, a či ku prezenčnej pečiatke zodpovedný zamestnanec prikladá svoj podpis. Uviedol, že on ako žalobca takýto dôkaz predložil, a to podanie „skúšobnej“ odhlášky dňa 14.08.2012, ktorý prijala zodpovedná pracovníčka SP, pobočka Bratislava, a opatrla tlačivo odtlačkom pečiatky „Sociálna poisťovňa, pobočka Bratislava, došlo 14.08.2012“ bez pripojeného podpisu. Podľa jeho názoru preukázal, že žalovaná bežne vo svojich pobočkách prijíma tlačivá bez toho, aby ich okrem opatrenej pečiatky nejakým spôsobom identifikovala, podpisala zodpovedným zamestnancom, a už vôbec neskúma, či spĺňa formulár usporiadanie všetkých kolóniek. Na žiadosť žalobcu o podpis zamestnankyne konajúcej v mene žalovanej, mu podpis nebol na formulár vyznačený s odôvodnením, že tak „nie je povinná urobiť a nikdy tak v prípade formulárov nerobia“.

Krajský súd sa podľa žalobcu žiadnym spôsobom nevysporiadal so skutočnosťami, ktoré by viedli k jednoznačnému záveru o neplatnosti, resp. platnosti prihlášky podanej žalobcom, najmä s poukazom na skutočnosť, či odhláška žalobcu, ktorá inak spĺňa všetky náležitosti riadnej odhlášky, a je opatrená originálom pečiatky Sociálnej poisťovne, pobočka Bratislava, má účinky platného úkonu v zmysle ustanovenia § 23 zákona č. 461/2003 v nadväznosti na ustanovenia hmotnoprávne § 34, § 35 ods. 1 a 3 „a § 37 ods. 1 a 3, § 40 ods. 1 a 3 s použitím ustanovenia § 40a Občianskeho zákonníka. Súd sa nevysporiadal so skutočnosťou, že žalobca nemal žiadne pohnútky vyplňať formulár odhlášky z dobrovoľného dôchodkového poistenia platný údajne iba od 7/2008 - 12/2008, ani možnosť, ako dosiahnuť, aby formulár, „údajne“ platný iba od 7/2008 - 12/2008, bol opatrený originálom pečiatky SP, pobočka Bratislava spätne na deň 07.12.2006, navyše, keď sa o údajnom dlhu dozvedel najskôr až dňa 08.04.2011. Žalovaná v tomto smere nevyvinula žiadnu snahu o spochybnenie pravosti pečiatky na tlačive odhlášky zo dňa 07.12.2006. Počas celého konania žalovaná nespochybnila, že pečiatka na origináli tlačiva je pravá.

Za nepravdivé označil tvrdenie, že sa začal brániť „odhláškou“ až v žiadosti o obnovu konania, pretože túto skutočnosť žalobca uvádzal už vo svojom čestnom prehlásení zo dňa 21.04.2011, ktoré sa taktiež v spise SP nenachádza. Na zistenie skutkového stavu ohľadom tohto čestného prehlásenia nevykonal prvostupňový súd žiaden dôkaz, nepredvolal na výsluch dotknutú pracovníčku, ktorá toto čestné prehlásenie od žalobcu prevzala, súd sa opätovne uspokojil s tvrdením žalovanej, že pracovníčka si na prevzatie nepamätá.

Žalobca ďalej namietal, že krajský súd sa žiadnym spôsobom nevysporiadal s dvoma odporujúcimi rozhodnutiami žalovanej; dňa 15.12.2011 vydala žalovaná rozhodnutie spis. zn.: 42553-4/2011-BA, ktorým povolila obnovu konania č. 42553-2/2011-BA, pričom v odôvodnení poukázala na ustanovenie § 221 ods. 1 písm. d) zákona č. 461/2003 Z. z. „rozhodnutie sa opiera o dôkazy, ktoré sa ukázali ako nepravdivé...“, navyše vydala právny názor, že pobočka BA vydá rozhodnutie o zániku dobrovoľného dôchodkového poistenia ku dňu 07.12.2006. Dňa 13.04.2012 vydala žalovaná rozhodnutie spis. zn.: 705-0200045312-GC09/12, ktorým poprela všetky dovtedy uvedené skutočnosti, a rozhodla tak, že žalobcovi dobrovoľné dôchodkové poistenie nezaniká ku dňa 07.12.2006. Podľa názoru žalobcu, krajský súd sa žiadnym spôsobom nevysporiadal s tým, že keď žalovaná dňa 15.12.2011 vydala rozhodnutie, spis. zn.: 42553-4/2011-BA, ktorým povolila obnovu konania č. 42553-2/2011-BA, musela preskúmať skutkový stav, aby mohla rozhodnúť či obnovu konania povolí alebo nepovolí. Po zistení skutkového stavu, ktorý bol podľa názoru žalobcu taký, že sa v spise našla odhláška zo dňa 07.12.2006, žalovaná vyhodnotila, že odhláška žalobcu zo dňa 14.08.2012 je nepravdivý dôkaz, a preto aj v odôvodnení poukázala na ustanovenie § 221 ods. 1 písm. d) zákona č. 461/2003 Z. z. „rozhodnutie sa opiera o dôkazy, ktoré sa ukázali ako nepravdivé...“ a nie na ustanovenie písm. a) „vyšli najavo nové skutočnosti alebo dôkazy...“, ktorými by žalovaná nepochybne odôvodnila svoje rozhodnutie o povolení obnovy konania, keby odhlášku žalobcu zo dňa 07.12.2006 videla prvýkrát.

Namietol tiež, že žalovaná po zistení, že žalobca svoj návrh na obnovu konania rozšíril aj o ďalšie dve právoplatné rozhodnutia na väčšie sumy (2.029,97 EUR, 2.026,30 EUR) zmenila svoj názor, a začala bez akýkoľvek dôkazov tvrdiť, že odhláška žalobcu zo dňa 07.12.2006 je „účelovo vykonštruovaná“, pričom ale neiniciovala podnet OČTK pre podozrenie zo spáchanie trestného činu podvodu, čo podľa jeho názoru svedčí o obave SP, že v prípade znaleckého overovania odtlačky SP na odhláške zo dňa 07.12.2006 môže byť jeho výsledok v prospech žalobcu. Bol toho názoru, že súd sa mal zaujímať o to, prečo jedna zložka správneho orgánu vyhodnotila odhlášku žalobcu zo dňa 07.12.2006 ako dôkaz spôsobilý na obnovu konania, a druhá zložka toho istého správneho orgánu tento istý dôkaz vyhodnotila ako „účelovo vykonštruovaný“, a následne vydala rozhodnutie, ktorým návrh žalobcu zamietla.

Žalobca ďalej namietol, že krajský súd sa nevysporiadal s tvrdením žalovanej, že dňa 07.12.2006 nemala úradne hodiny, pričom táto samotná skutočnosť nemôže bez ďalšieho dokázať, že nie je možné doručiť do SP podanie a SP toto podanie prijme. SP navyše nepredložila žiaden dôkaz, ktorým by toto tvrdenie dokázala. Navyše v súčasnosti má SP úradne hodiny aj vo štvrtok a dokonca aj v piatok.

Poukázal i na to, že za celé obdobie od 10/2006 do 04/2011 žalovaná ani jej pobočka nedoručili žalobcovi žiadnu výzvu, upomienku či iné rozhodnutie o výške dlžného poistného, nemal tak možnosť sa adekvátne brániť skôr. Považoval za nanajvýš v rozpore s dobrými mravmi, že počas takmer 5-tich rokov žalovaná nevykonala žiaden úkon voči žalobcovi, aby minimalizoval výšku údajného dlhu voči žalobcovi. Medzi podaním odhlášky z dobrovoľného dôchodkového poistenia a súdnym konaním

uplynulo sedem rokov, vzhľadom na skutočnosť, že ide o značne dlhé obdobie, že žalobca sa k určitým skutočnostiam nevyjadril, nevie vyjadriť alebo si na ne nespomína, ani neuviedol iné skutočnosti - nemôžu mu byť prikladané na ťarchu, a to s poukazom na to, že takéto dlhé obdobie zapríčinila samotná žalovaná svojím konaním a postupom, resp. nekonaním až od septembra 2006, kedy bolo zaplatené posledné poistné žalobcom, až do dňa 08.04.2011, kedy naraz doručila žalobcovi tri rozhodnutia o zaplatení dlžného poistného.

V závere odvolania žalobca dodal, že Sociálna poisťovňa od neho žiada dlžnú sumu, ktorá je v hrubom nepomere s čiastkou, ktorú by bol inak povinný zaplatiť za obdobie od poslednej úhrady poistenia, vykonaného v mesiaci september 2006 do skutočného zániku poistenia dňa 07.12.2006, teda za mesiac 10/2006, 11/2006 a pomernú časť za mesiac 12/2006. Takéto konanie žalovanej považoval za prinajmenšom v rozpore s dobrými mravmi, ktoré v konaní namietal, neplatnosti ktorého konania sa dovoľával s poukazom na ustanovenie § 39 OZ, a s týmito právnymi skutočnosťami sa správny orgán ani súd žiadnym spôsobom nevysporiadal.

Žalovaná vo vyjadrení k odvolaniu zo dňa 27.02.2014 uviedla, že žalobca v odvolaní neuviedol žiadne nové námietky k správnosti preskúmaného rozhodnutia, ani právne relevantné dôvody, ktoré by odôvodňovali zmenu alebo zrušenie rozhodnutia Sociálnej poisťovne, ústredie, číslo: 29271-2/2012-BA. Sociálna poisťovňa, ústredie, vo svojom rozhodnutí, ako aj v písomnom vyjadrení, ktoré podala v predmetnej veci Krajskému súdu v Bratislave, podrobne objasnila, na základe akých právnych skutočností rozhodla o tom, že dobrovoľné dôchodkové poistenie žalobcu ku dňu 7. decembra 2006 nezaniklo. Uviedla, že tvrdenie žalobcu, že Sociálna poisťovňa rozhodla o všetkých jeho odvolaniach voči rozhodnutiam o predpísaní poistného na sociálne poistenie ako o oneskorene podaných, sa nezakladá na pravde. Žalobca podal odvolanie oneskorene len voči 2 rozhodnutiam Sociálnej poisťovne, pobočka Bratislava, číslo: číslo: 700-0216180810-GC04/10 (obdobie október 2006 až december 2008 v sume 2 029,97 EUR) a číslo: 700-0216180910-GC04/10 (obdobie január 2009 až november 2010 v sume 2 026,30 EUR). Sociálna poisťovňa, ústredie, ako odvolací orgán, rozhodovala o odvolaní proti rozhodnutiu Sociálnej poisťovne, pobočka Bratislava, číslo: 700-0212080911-GC04/11, zo dňa 29. marca 2011, ktorým Sociálna poisťovňa, pobočka Bratislava, predpísala žalobcovi poistné za mesiace december 2010 až február 2011 v sume 280,90 EUR, a to rozhodnutím číslo: 42553-2/2011, zo dňa 1. augusta 2011. O návrhu na obnovu konania zo dňa 22. novembra 2011, ktorý potom žalobca podal voči všetkým vyššie uvedeným rozhodnutiam a tiež prípadne voči všetkým rozhodnutiam Sociálnej poisťovne, pobočka Bratislava, ktoré by mu ešte mohli byť doručené, ako sám uviedol, nemohla rozhodnúť Sociálna poisťovňa, ústredie, ako o celku, pretože tento návrh smeroval voči viacerým rozhodnutiam, o ktorých boli v zmysle § 222 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení príslušné rozhodnúť rôzne organizačné zložky Sociálnej poisťovne. O návrhu na obnovu konania proti rozhodnutiam číslo: 700-0216180810-GC04/10 a číslo: 700-0216180910-GC04/10 rozhodovala Sociálna poisťovňa, pobočka Bratislava, keďže bola organizačnou zložkou, ktorá rozhodovala v poslednom stupni. Sociálna poisťovňa, pobočka Bratislava, návrh žalobcu na obnovu konania zamietla. O návrhu na obnovu konania voči rozhodnutiu číslo: 700-0212080911-GC04/11 a číslo: 42553-2/2011 však rozhodovala Sociálna poisťovňa, ústredie, ako odvolací orgán, ktorá bola organizačnou zložkou Sociálnej poisťovne rozhodujúcou v poslednom stupni.

K námietkam žalobcu uvedeným v odvolaní uviedla, že z dikcie ustanovenia § 221 ods. 1 písm. a) zákona č. 461/2003 Z. z. vyplýva, že pri rozhodovaní o povolení obnovy konania, sa skúmajú skutočnosti alebo dôkazy, ktoré môžu mať podstatný vplyv na rozhodnutie, pričom to, či takýto dôkaz alebo skutočnosť bude aj skutočne mať podstatný vplyv na rozhodnutie, a v dôsledku toho dôjde k zmene napadnutého rozhodnutia, je na posúdení orgánu, ktorý bude v novom konaní rozhodovať. Orgán, ktorý rozhoduje o povolení obnovy konania skúma len podmienky na jej povolenie, t. j. či návrh na obnovu konania bol podaný v lehote ustanovenej zákonom a či nastala niektorá zo skutočností uvedených v § 221 ods. 1 písm. a) až d) zákona č. 461/2003 Z. z.

Poznamenala, že nie je povinná oznamovať svojim klientom, že poistné nezaplatili, a zákon o sociálnom poistení jej neukladá lehotu, v ktorej by nezaplatené poistné bola povinná začať vymáhať, a za tým účelom vydať rozhodnutie.

K tvrdenému podaniu odhlášky uviedla, že zamestnanec Sociálnej poisťovne prijíma dokumenty v mene Sociálnej poisťovne, a na ten účel používa prezenčnú pečiatku Sociálnej poisťovne, ktorá je dôkazom

toho, že dokument bol prevzatý. Za riadne podanú považuje odhlášku zo dňa 14. augusta 2012, a na základe tejto odhlášky ukončila registráciu žalobcu ako dobrovoľne dôchodkovo poistenej osoby. Pokiaľ žalobca tak striktne trvá na tom, aby bolo každé ním podané tlačivo opatrené aj podpisom zamestnanca Sociálnej poisťovne, je zarážajúce, že čestné prehlásenie zo dňa 21. apríla 2011, podľa jeho tvrdenia, odovzdal len tak do rúk zamestnankyne Sociálnej poisťovne, a netrval na tom, aby bolo opatrené podpisom zamestnankyne a pečiatkou Sociálnej poisťovne.

K námietke žalobcu, že Sociálna poisťovňa v súčasnosti má úradné hodiny aj vo štvrtok, žalovaná uviedla, že toto tvrdenie nemá žiaden súvis s tým, že v minulosti to tak nebolo. Sociálna poisťovňa uviedla na podporu svojich tvrdení aj to, že vo štvrtok 7. decembra 2006 neboli stránkové hodiny, preto žalobca nemohol odhlášku podať. Ide o skutočnosť, ktorú Sociálna poisťovňa považuje za všeobecne známu. Stránkové hodiny boli rozšírené na všetky pracovné dni s účinnosťou od 1. apríla 2011 a táto informácia je ľahko overiteľná na mnohých internetových stránkach.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O. s. p), preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, v rozsahu a v medziach žaloby a podaného odvolania (§ 246c ods. 1 veta prvá a § 212 ods. 1 O. s. p.), odvolanie prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 250ja ods. 2 O. s. p., a dospel k záveru, že odvolaniu je potrebné vyhovieť.

Podľa § 15 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení dobrovoľne dôchodkovo poistená osoba môže byť fyzická osoba po dovŕšení 16 rokov veku, ktorá má na území Slovenskej republiky trvalý pobyt, povolenie na prechodný pobyt alebo povolenie na trvalý pobyt a nemá priznaný predčasný starobný dôchodok.

Podľa § 23 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení účinnom v čase vydania preskúmaného rozhodnutia správneho orgánu dobrovoľné nemocenské poistenie, dobrovoľné dôchodkové poistenie alebo dobrovoľné poistenie v nezamestnanosti (ďalej len „dobrovoľné poistenie“) vzniká odo dňa prihlásenia sa na dobrovoľné poistenie, najskôr odo dňa podania prihlášky, a zaniká dňom odhlásenia sa z dobrovoľného poistenia, najskôr odo dňa podania odhlášky. Dobrovoľné poistenie zaniká aj odo dňa, v ktorom nie sú splnené podmienky podľa § 14 ods. 2, § 15 ods. 4 a § 19 ods. 2 a 3.

Obnova konania v správnom konaní slúži na dodatočnú elimináciu takých rozhodnutí, nezákonnosť ktorých je dôsledkom porušenia jednej z kľúčových zásad správneho konania - zásady materiálnej pravdy, podľa ktorej rozhodnutia správnych orgánov musia vychádzať zo spoľahlivo zisteného skutkového stavu veci.

K námietkam žalobcu, že krajský súd sa mal zaujímať o to, prečo jedna zložka správneho orgánu vyhodnotila odhlášku žalobcu zo dňa 07.12.2006 ako dôkaz spôsobilý na obnovu konania, a druhá zložka toho istého správneho orgánu tento istý dôkaz vyhodnotila ako „účelovo vykonštruovaný“, a následne vydala rozhodnutie, ktorým návrh žalobcu zamietla, odvolací súd uvádza, že povolenie obnovy konania neprejudikuje rozhodnutie vo veci samej v novom obnovenom konaní. V prvom štádiu obnovy konania správny orgán rozhoduje o existencii alebo neexistencii dôvodov obnovy konania, nie o priamom vyhodnotení reálneho vplyvu predloženého dôkazu na meritum veci. Nevykonáva dokazovanie smerujúce k zisťovaniu, či napríklad novopredložený dôkaz reálne má alebo nemá vplyv na meritum veci a nemôže určiť, ako má správny orgán rozhodnúť v obnovenom správnom konaní. Ak aj správny orgán obnovu konania povolí, toto rozhodnutie nemusí automaticky znamenať zmenu pôvodného rozhodnutia (v danom prípade zmenu v prospech žalobcu). To, či dôjde k zmene pôvodného rozhodnutia, v konečnom dôsledku závisí od výsledkov následného (obnoveného) správneho konania.

Samotná okolnosť povolenia obnovy konania z dôvodu podľa § 221 ods. 1 písm. d) zákona č. 461/2003 Z. z. (ani z ostatných dôvodov) však podľa názoru odvolacieho súdu nezabavuje správny orgán povinnosti vysporiadať sa v následnom správnom konaní so všetkými relevantnými skutočnosťami, ktoré sú rozhodné pre posúdenie splnenia podmienok zániku alebo trvania poistenia.

Žalobca namietal, že žalovaná v odôvodnení žalobou napadnutého rozhodnutia poukázala na ustanovenie

§ 221 ods. 1 písm. d) zákona č. 461/2003 Z. z. („rozhodnutie sa opiera o dôkazy, ktoré sa ukázali ako nepravdivé“) a nie na ustanovenie písm. a) tohto zákona („vyšli najavo nové skutočnosti alebo dôkazy“), ktorým by žalovaná odôvodnila svoje rozhodnutie o povolení obnovy konania, keby odhlášku žalobcu zo dňa 07.12.2006 videla prvýkrát. Je pravdou, že žalovaná zvýraznením textu písm. d) § 221 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. poukázala na skutočnosť, že povoľuje obnovu konania z dôvodu, že rozhodnutie sa opiera o dôkazy, ktoré sa ukázali ako nepravdivé. Z teoretického hľadiska sú nepravdivými dôkazmi také poznatky, ktoré nezodpovedajú skutočnosti, pričom je potrebné, aby išlo o dôkazy, z ktorých správny orgán ťažiskovo vychádzal. Ako nepravdivý sa však nemohol ukázať žalobcom namietaný dôkaz - odhláška zo dňa 21.04.2012, ako sa mylne domnieva žalobca, lebo rozhodnutie o povolení obnovy bolo vydané už dňa 15.12.2011, teda predtým ako by mala Sociálna poisťovňa túto neskoršiu odhlášku z dobrovoľného dôchodkového poistenia k dispozícii. Správny orgán v rozhodnutí o povolení obnovy konania neoznačil dôkaz, ktorý by sa ukázal ako nepravdivý, toto jeho rozhodnutie však nie je predmetom súdneho prieskumu v rámci tohto súdneho konania.

Odvolací súd nemohol súhlasiť s tvrdeniami žalovanej, že by boli jej úradné hodiny všeobecne známou skutočnosťou, najmä s ohľadom na odstup času. Ani tá skutočnosť, že žalovaná nemala v deň, o ktorom žalobca tvrdil, že podal odhlášku z dobrovoľného dôchodkového poistenia, úradné hodiny, by podľa názoru odvolacieho súdu automaticky nemusela znamenať, že žalobca odhlášku nemohol podať, a že by konkrétny zamestnanec nebol ochotný tlačivo prevziať. V tomto smere však nemožno skonštatovať, že by žalobca uniesol dôkazné bremeno, a preukázal, že odhlášku z dobrovoľného dôchodkového poistenia v uvedený deň skutočne podal, keď táto sa v administratívnom spise nenachádza, a je sporné, či bola podaná na tlačivo, používanom v čase, kedy mala byť podľa žalobcu podaná (07.12.2006). Sám žalobca napokon v odvolaní ním uplatňované tlačivo označil za „skúšobné tlačivo“.

Odvolací súd za dôvodné považoval tvrdenie žalovanej, že nie je povinná oznamovať svojim klientom nezaplatenie poistného. Zákon o sociálnom poistení iba obmedzuje možnosť úspešného uplatňovania nároku na zaplatenie dlžného poistného (§ 147).

Za dôvodnú však odvolací súd považoval námietku žalobcu, že prvostupňový súd sa riadne nevysporiadal s otázkou v akom časovom úseku bolo poistencom k dispozícii tlačivo, na ktorom žalobca podľa ním predloženej fotokópie mal odhlášku podať dňa 07.12.2006. Preukázanie takej skutočnosti je pre rozhodnutie veci podstatné.

Neušlo pozornosti odvolacieho súdu, že na prezentačnej pečiatke pobočky Sociálnej poisťovne na žalobcom tvrdenej odhláške chýba číslo pečiatky - prezentačné pečiatky na registračných listoch FO (prihláška z 30.06.2006 ako aj odhláška zo 14.08.2012, resp. vyhlásenie z 30.06.2006) pritom očíslované sú. Žalobca doteraz súdu nepredložil „originál“ odhlášky z 07.12.2006.

Vzhľadom na uvedené odvolací súd dospel k záveru, že súd prvého stupňa vo veci rozhodol predčasne a preto jeho rozsudok zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie podľa § 250ja ods. 3 O.s.p. v spojení s § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p.

V ďalšom konaní bude úlohou súdu prvého stupňa vyžiadať si od žalovanej doklady o tom, odkedy a na základe akých jej vnútorných predpisov (opatrení) a odkedy - dakedy bolo používané tlačivo, na ktorom mal žalobca podať odhlášku z poistenia dňa 07.12.2006, resp. tlačivo používané od 01.07.2008. Súčasne si od príslušnej pobočky Sociálnej poisťovne vyžiada doklad o tom, aké prezenčné pečiatky používali jej zamestnanci v roku 2006, ich počet a číslovanie, resp. ktorému pracovníkovi bola vydaná pečiatka, ktorou je opatrená žalobcom namietaná odhláška zo 07.12.2006. Od žalobcu si vyžiada originál tejto odhlášky a posúdi jeho originalitu. Až na tom základe vo veci rozhodne, a v novom rozhodnutí rozhodne aj o náhrade trov konania, vrátane trov konania odvolacieho (§ 224 ods. 3 O.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.